

ТОМЧАНІЙ Михайло Іванович (16. 07. 1914, с. Горяни, нині в межах Ужгорода — 19. 01. 1975, Ужгород) — письменник. Член СПУ (1950). Закінчив Мукачівську торговельну академію (нині Закарпатська обл., 1936). Під час угорської окупації Закарпаття був поштовим службовцем у містах Угорщини (1939—45). Від 1945 — в Ужгороді. Працював у редакції обласної газети, в кінопрокаті, тривалий час очолював Закарпатську організацію СПУ. Дебютував 1934 оповіданням в альманасі «Тиса». Згодом його твори друкували в журналах «Огонек», «Дніпро», «Вітчизна», «Жовтень», «Україна», альманасі «Радянське Закарпаття» та ін. Психологічно наскладнені оповідання та повісті розкривають сторінки минулого і сучасного Закарпаття, духовну красу людини, проблеми гуманізму, добра тощо. Художньому стилю Т. притаманні простота і виразність оповіді про людські долі й характери, поетизація душі трудівника. Надбанням Т. є трилогія романів — «Жменяки», «Тихе містечко», «Брати» — хроніка життя закарпатської родини у 20 ст. У ній через колоритні характери і долі героїв письменник простежує соціальні, політичні, морально-філософські проблеми буття селян, а також представників інших

верств населення, різних національностей тощо. Трилогію перекладено багатьма мовами, за нею поставлено театральну виставу (1967), студією «Укртелефільм» знято однойменну 3-серійну кінострічку (1987, реж. А. Шестопалов). Окремі твори Т. перекладені англійською, німецькою, польською, латиською, словацькою, угорською, чеською, російською, білоруською мовами. Перекладав українською з угорської (К. Міксат, П. Вереш) та чеської (М. Пуйманова, К. Нові) мов. В Ужгороді на його честь названо вулицю, на фасаді будинку, де він мешкав, встановлено меморіальну дошку (1979).

Основні твори

Шовкова трава: Оповідання. Уж., 1950; Закарпатські оповідання. К., 1953; Наша сім'я: Повість. Уж., 1953; Скарби: Оповідання. Уж., 1954; Оповідання. К., 1955; Терезка: Повість. Уж., 1957; Двоє щасливих: Оповідання. Уж., 1958; Школа під дубом: Оповідання. Уж., 1958; Готель «Солома»: Оповідання. Уж., 1960; На кордоні: Оповідання, повість. Уж., 1962; Троянда: Оповідання. К., 1962; Жменяки: Роман. Уж., 1964; 1967; 1970; Слід у цементі: Повість, оповідання. К., 1966; Скрипка — його молодість: Оповідання, повість. Уж., 1968; Тихе містечко: Роман. Уж., 1969; Брати: Роман. Уж., 1972; Жменяки: Трилогія. К., 1974; Уж., 1982; К., 1989; Після ночі: Оповідання. Уж., 1989.

Рекомендована література

1. Балега Ю. Майстер прози: М. Томчанію — 60 // Літературна Україна. 1974, 16 лип.;
2. Скунець П. Не дальший від нас — ближчий: До 70-річчя з дня народж. М. Томчанія // Закарп. правда. 1984, 19 лип.;
3. Матола М. Народження «Сили землі»: Завершується екранізація роману М. Томчанія «Жменяки» // Там само. 1986, 25 жовт.;
4. Поп В. Правдолюб: До 80-річчя М. Томчанія // Новини Закарпаття. 1994, 14 лип.

В. С. Поп

Бібліографічний опис:

Томчаній Михайло Іванович / В. С. Поп // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-890687>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).